

เรื่อง มะจ้ำก้อง

รายละเอียด

มะจ้ำก้อง ชื่อวิทยาศาสตร์ *Ardisia sanguinolenta* Blume (ชื่อพ้องวิทยาศาสตร์ *Ardisia colorata* Roxb.)

จัดอยู่ในวงศ์ [PRIMULACEAE](#) ([MYRSINACEAE](#))

สมุนไพรมะจ้ำก้อง มีชื่อท้องถิ่นอื่น ๆ ว่า มะจ้ำก้อง (เชียงใหม่), ตาปลา (ตราด), กระจุกไก่ ก้างปลา ก้างปลาเขา (จันทบุรี), กาลังกาสาตัวผู้ (นครราชสีมา), พิลังกาสา เหมือนด (เลย), จีผาแตก (ลพบุรี), ตาเปิดตาไก่ (นครศรีธรรมราช), อ้ายรามไบใหญ่ (ตรัง), ทูรงกะสา (สตูล)

ลักษณะของมะจ้ำก้อง

- **ต้นมะจ้ำก้อง** จัดเป็นไม้พุ่มขนาดใหญ่หรือไม้ยืนต้นขนาดเล็ก ที่มีความสูงได้ประมาณ 1-4 เมตร มีเขตการกระจายพันธุ์ในอินเดีย อินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย พบขึ้นทั่วไปในป่าชั้นกลางในป่าดิบแล้ง ป่าดิบชื้น โดยเฉพาะบริเวณริมลำธารหรือตามทุ่งหญ้าที่ขึ้น ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 30-1,050

- **ใบมะจ้ำก้อง** ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเรียงตรงข้ามสลับตั้งฉาก ลักษณะของใบเป็นรูปใบหอกกลับหรือรูปไข่ ปลายใบแหลมหรือเป็นติ่งแหลม โคนใบสอบ ส่วนขอบใบเรียบ ใบมีขนาดกว้างประมาณ 3.8-7.5 เซนติเมตร และยาวประมาณ 12.5-25 เซนติเมตร แผ่นใบหนาแข็งเป็นมัน ผิวใบเรียบเป็นสีเขียว ใบอ่อนเป็นสีแดง
- **ดอกมะจ้ำก้อง** ออกดอกเป็นช่อแยกแขนงรูปพีระมิด โดยจะออกที่ปลายกิ่งหรือตามส่วนยอด ช่อดอกย่อย ออกเป็นกระจุกลักษณะคล้ายซี่ร่ม กลีบดอกมี 5 กลีบ เป็นสีขาวแกมชมพูจาง ๆ รูปรีแกมรูปขอบขนาน โคนกลีบเชื่อมติดกัน ส่วนกลีบเลี้ยงมี 5 กลีบ ลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมมีจุดสีดำหรือมีขนสั้นเกสรเพศผู้ เป็นสีเหลือง ก้านช่อดอกเป็นสีม่วงแดง ออกดอกได้ตลอดทั้งปี แต่ในช่วงเดือนตุลาคมจะออกมากเป็นพิเศษ
- **ผลมะจ้ำก้อง** ผลเป็นผลสดแบบมีเนื้อเมล็ดเดี่ยว มีลักษณะกลม ขนาดเท่ากับเม็ดหนูน ผลอ่อนเป็นสีแดง เมื่อสุกหรือแก่แล้วจะเปลี่ยนเป็นสีม่วงดำหรือสีดำ ส่วนเมล็ดมีลักษณะกลม

สรรพคุณของมะจ้ำก้อง

1. ผลมีสรรพคุณเป็นยาแก้ธาตุพิการ แก้ขาง (ผล)
2. ดั้นใช้เป็นยาแก้กระษัย (ดั้น)
3. ผลใช้เป็นยาแก้ไข้ (ผล)
4. ช่วยแก้อาการไอ (ใบ)
5. ใช้เป็นยาแก้ท้องเสีย (ใบ, ผล)
6. รากใช้เป็นยาแก้กามโรคและหนองใน (ราก)
7. ดั้นมีสรรพคุณเป็นยาฟอกขับปัสสาวะให้บริสุทธิ์ แก้นิว แก้ปัสสาวะขุ่นข้น (ดั้น)
8. ตำรายาไทยจะใช้ใบเป็นยาแก้โรคตับพิการ (ใบ)
9. ผลและเมล็ดมีสรรพคุณเป็นยาแก้ลมพิษ (ผล, เมล็ด)
10. ลำต้นใช้เป็นยาแก้โรคเรื้อน (ลำต้น)
11. ดอกมีสรรพคุณเป็นยาฆ่าเชื้อโรค (ดอก)
12. ในรัฐเประ ประเทศมาเลเซีย จะใช้ใบมะจ้ำก้องนำมาต้มรักษาอาการติดเชื้อไวรัส (ใบ)
13. รากนำมาตำผสมกับเหล้าเอาน้ำรับประทาน ส่วนกากเอามาพอกปิดแผลเป็นยาถอนพิษงู (ราก)

ข้อมูลทางเภสัชวิทยาของมะจ้ำก้อง

- สารสกัดของผลสุกสามารถยับยั้งการเจริญของเชื้อที่ทำให้เกิดโรคท้องเสีย (*Salmonella* spp. และ *Shigella* spp.)
- สารสกัดจากเปลือกต้นมีฤทธิ์ยับยั้งการเจริญของเชื้อหนองในในหลอดทดลอง
- นอกจากนี้ยังพบเม็ดสี (pigment) สีส้มทองชื่อ Rapanone ในเปลือกต้น ซึ่งเมื่อนำมาใช้ทดลองกับหนูที่ติดเชื้อโรคเรื้อนโดยให้ยาติดต่อกัน 6-12 เดือน พบว่าสามารถลดการเพิ่มจำนวนของเชื้อมาลาเรียได้

ประโยชน์ของมะจ้ำก้อง

- ใช้ปลูกเป็นไม้ประดับทั่วไป มีทรงพุ่มใบและช่อดอกสวยงาม แต่ไม่มีกลิ่นหอม

คำสำคัญ : มะจ้ำก้อง

ที่มา : <https://medthai.com/>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-07-10

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1713&code_db=610010&code_type=01